

Vildtudbyttestatistik for jagtsæsonen 2012/13

Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 8. november 2013

Tommy Asferg

Institut for Bioscience

Rekvirent:
Naturstyrelsen
Antal sider: 9

Faglig kommentering:
Aksel Bo Madsen og Thomas Kjær Christensen, Institut for Bioscience
Kvalitetssikring, centret:
Jesper Fredshavn

AARHUS
UNIVERSITET

DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Tel.: +45 8715 0000
E-mail: dce@au.dk
<http://dce.au.dk>

Indhold

Indledning	3
Stigende udbytte af duer, svømmecænder og gæs	3
Faldende udbytte af havlitter og sortænder	5
Nye arter på vildtudbytteskemaet	5
Antallet af kvindelige jægere har passeret 10.000	6
Detaljerede indberetninger vedr. 70.000 stykker vildt	6

Indledning

Vildtudbyttestatistikken er en database, der indeholder oplysninger om jægere og nedlagt vildt i Danmark. Alle jægere har pligt til at indberette deres personlige vildtudbytte efter jagtsæsonens udløb. Oplysningerne indsamles af Naturstyrelsen og bearbejdes af DCE, Aarhus Universitet (AU), som også står for vedligeholdelse og opbevaring af de indsamlede data.

De udbyttetal, der præsenteres i det følgende, er udelukkende baseret på jægerens obligatoriske indberetninger til Vildtudbyttestatistikken. Indtil nu har artsfordelingen i de såkaldte samlegrupper, dvs. Andre svømmeænder, Andre dykænder, Gæs og Måger, været baseret på artsfordelingen af de vinger, som jægerne hvert år sender ind til AU's vingeundersøgelser på frivillig basis. En stigende andel af udbyttet i samlegrupperne indberettes nu som enkeltarter, og da samlegrupperne inden for en kort årrække vil blive fjernet fra indberetningsskemaerne, er det besluttet at basere udbyttetallene i den årlige afrapportering af Vildtudbyttestatistikken udelukkende på jægerens indberetninger.

Det er stadig vigtigt, at jægerne sender vinger af ænder, gæs og måger ind til AU's vingeundersøgelser, da vingerne giver værdifulde oplysninger om fx køns- og aldersfordeling samt tidsmæssig fordeling af udbyttet af de pågældende arter – oplysninger som kun kan tilvejebringes via vingerne.

Stigende udbytte af duer, svømmeænder og gæs

I jagtsæsonen 2012/13 blev der i alt nedlagt 2,369 mio. stykker vildt (Tabel 1 og 2). Det er en fremgang på 9 % i forhold til den foregående sæson, svarende til ca. 190.000 stykker vildt. Udbyttet af ringduer steg med 69.900 (34 %), svarende til det meste af forrige sæsons fald på 90.000 fugle. Udbyttet af den anden jagtbare dueart, tyrkerduen, steg fra 3.000 til 4.800, dvs. mere end 50 %.

Tabel 1. Jagtudbytte af pattedyr i jagtsæsonen 2012/13. Total er det samlede udbytte af pattedyr og fugle (Tabel 2). Udbyttetal mindre end 1.000 er ikke afrundet, se tekst.

Vildtart	2010/11	2011/12	2012/13
Kronvildt	7.400	7.800	9.500
Dåvildt	6.000	5.700	7.500
Sika	447	405	714
Råvildt	128.200	126.400	127.400
Mufflon	0	0	179
Vildsvin	0	254	335
Hare	59.400	55.500	55.300
Vildkanin	1.900	3.500	10.400
Bisamrotte			37
Sumpbæver			3
Ræv	39.300	37.000	37.500
Mårhund	143	110	282
Vaskebjørn			21
Ilder	1.200	1.000	1.300
Mink	3.800	3.300	3.400
Husmår	3.700	3.300	3.400
Total (mio.)	2,348	2,179	2,369

Tabel 2. Jagtudbytte af fugle i jagtsæsonen 2012/13. Total er det samlede udbytte af pattedyr (Tabel 1) og fugle. Udbyttetotal mindre end 1.000 er ikke afrundet, se tekst. Linjerne med grå markering er resterende udbytte i samlegupperne, som ikke har kunnet fordeles forholdsmæssigt på enkeltarter. Udbyttetallene for arterne i samlegupperne er baseret udelukkende på jægernes indberetninger til Vildtudbyttestatistikken og altså ikke som tidligere en kombination af vildtudbytteindberetninger og vingeindsamling, se tekst.

Vildtart	2010/11	2011/12	2012/13
Agerhøne	32.200	25.500	28.800
Fasan	721.400	708.100	710.800
Ringdue	299.500	208.600	278.500
Tyrkerdue	3.200	3.000	4.800
Gråand	485.400	478.300	486.000
Andre svømmeænder, uspecif.	96	113	202
Atlingand	413	303	1.100
Krikand	70.400	65.900	95.400
Spidsand	3.200	4.800	6.400
Pibeand	29.300	31.800	49.100
Skeand	1.500	2.000	3.100
Knarand	984	1.200	3.200
Ederfugl	48.100	43.200	40.100
Andre dykænder, uspecif.	275	192	0
Taffeland	727	635	720
Troldand	4.600	4.000	4.800
Bjergand	607	621	707
Hvinand	8.400	9.800	9.500
Havlit	1.300	1.800	1.400
Sortand	7.600	12.700	8.400
Fløjlsand	2.900	3.200	3.200
Stor skallesluger	1.200	1.200	1.200
Toppet skallesluger	934	1.200	1.200
Gæs, uspecif.	139	64	26
Grågås	38.700	35.200	52.300
Blisgås	1.600	1.800	3.000
Kortnæbbet gås	7.800	9.400	8.600
Canadagås	16.600	8.300	9.400
Sædgås	4.800	1.900	3.600
Nilgås			155
Amerikansk skarveand			12
Sort svane			5
Måge, uspecif.	194	382	39
Sildemåge	5.600	4.200	5.200
Sølvmåge	16.700	16.100	13.700
Svartbag	2.700	3.400	2.700
Blishøne	10.700	10.000	10.900
Fiskehejre	338	337	1.600
Skovsneppe	29.600	24.500	34.000
Dobbeltbekkasin	11.500	10.200	10.700

Krage	85.900	77.300	89.200
Husskade	31.000	30.700	33.900
Råge	104.800	89.300	90.700
Skarv	2.700	2.200	2.100
Stær	872	876	1.300
Total (mio.)	2,348	2,179	2,369

Det samlede udbytte af svømmeænder ekskl. gråand steg med knap 50 %, hovedsagelig i kraft af store stigninger i udbyttet af krikænder og pibeænder. Det samlede gåseudbytte steg ligeledes markant (36 %), primært på grund af en stor stigning i udbyttet af grågæs. Der var også en relativt stor fremgang i udbyttet af blisgæs (67 %) og sædgæs (90 %), men stigningen i sædgåseudbyttet skal ses på baggrund af et forholdsvis lille udbytte i den foregående sæson.

Blandt pattedyrene blev den største stigning registreret for vildkanin (197 %), hvor det samlede udbytte igen nåede over 10.000. Det skyldes især fremgang i kaninbestanden på Endelave. Herudover var der relativt store stigninger i udbyttet af kronvildt (22 %) og dåvildt (32 %).

Faldende udbytte af havlitter og sortænder

Som nævnt ovenfor steg det samlede udbytte af svømmeænder, men der var tilbagegang for et par af dykænderne, sortand og havlit. Disse ændringer skal dog ses på baggrund af relativt høje udbytter i den foregående sæson. Der blev i øvrigt kun registreret moderate tilbagegange for et mindre antal arter.

Nye arter på vildtudbytteskemaet

Der er gennem de seneste sæsoner kommet flere vildtarter på vildtudbytteskemaet. Således kom mårhund og vildsvin med i henholdsvis 2010/11 og 2011/12 og fra og med 2012/13 skal jægerne også indberette udbytte af muf- lon, bisamrotte, sumpbæver, vaskebjørn, nilgås, amerikansk skarveand og sort svane, dvs. en række ikke-hjemmehørende arter, hvoraf de fleste betragtes som invasive. Udbyttetallene for disse arter er i de fleste tilfælde meget små og derfor særligt følsomme for fejlregistrering og korrektion for manglende indberetninger. Nogle af udbyttetallene er så små, at de ville blive 0, hvis de – som praksis har været – blev rundet af til nærmeste hundrede. Det er derfor besluttet at præsentere udbyttetotal mindre end 1.000 uden afrunding.

På nær et par undtagelser, der gælder mårhund og vildsvin, er der ikke gjort noget forsøg på at verificere oplysningerne.

Naturstyrelsen, Blåvandshuk har forsøgt at verificere indberetningerne af nedlagte mårhunde i sæsonen 2011/12 ved at sende et spørgeskema til 52 ud af 56 personer, der havde mårhund på deres vildtudbytteindberetning. 58 % af de adspurgte svarede, og kun én enkelt indberetning blev meldt tilbage som værende forkert, mens to var usikre. Resten blev bekræftet, så indberetningerne af nedlagte mårhunde må betragtes som troværdige og retvisende, men korrektionen for manglende indberetninger er usikker.

Indberetningerne af nedlagte vildsvin ser derimod ud til at være behæftet med fejl i betydeligt omfang. AU sendte et spørgeskema til 80 jægere, der havde indberettet i alt 431 vildsvin i jagtsæsonen 2011/12. Der kom svar fra 49 % af de adspurgte. En enkelt fejlregistrering betød, at udbyttet blev reduceret til 198 dyr, som efterfølgende blev reduceret til ca. 155 på grund af andre fejlregistreringer, herunder vildsvin nedlagt i udlandet. Beregnet på grundlag af de udfyldte spørgeskemaer fordelte det bekræftede udbytte sig på ca. 90 vildsvin fra hegninger (betragtes derfor som husdyr), 45 fra dyrehaver og 20 fra den frie vildtbane. Samlet må det derfor konkluderes, at Vildtudbyttestatistikken for vildsvin er behæftet med så stor usikkerhed, at den har meget begrænset udsagnskraft med hensyn til mængden og den geografiske fordeling af nedlagte vildsvin i Danmark.

Spørgeskemaundersøgelsen er afrapporteret i et notat, der er frit tilgængeligt på DCE's hjemmeside (dce.au.dk/udgivelser).

Når der korrigeres for manglende indberetninger, bliver det samlede udbytte af vildsvin 254 i sæsonen 2011/12 og 335 i 2012/13. Heraf vurderes ca. 10 % at være nedlagt på den frie vildtbane, men som det fremgår af ovenstående, skal disse tal tages med stort forbehold.

Antallet af kvindelige jægere har passeret 10.000

Antallet af jagttegnsløsere i sæsonen 2012/13 var 174.226; heraf var 10.076 kvinder, svarende til 5,8 %. Det er det højeste antal kvinder, der har løst jagttegn i en enkelt sæson siden 1973, hvor antallet blev opgjort særskilt for første gang. Godt 2 ud af 3 af alle jægere indberettede vildtudbytte (67,8 %); det vil sige, at der manglede indberetning fra næsten hver tredje jæger. Syv ud af 10 jægere indberettede udbyttet via internettet (70,4 %).

Blandt de jægere, der indsendte vildtudbytteindberetning, havde 58,2 % nedlagt mindst ét stykke vildt. Der var dog stor forskel på mandlige og kvindelige jægere, idet 59,9 % af mændene fik udbytte med hjem, mens det kun gjaldt for 29,9 % af kvinderne. Jægere med udbytte nedlagde i gennemsnit 26,7 stykker vildt. Også her var der forskel på mænd og kvinder, idet mændene i gennemsnit nedlagde 26,9 stykker vildt og kvinderne 10,9.

Detaljerede indberetninger vedr. 70.000 stykker vildt

Det har i nogle sæsoner været muligt for de jægere, der indberetter deres vildtudbytteoplysninger via internettet at anføre visse supplerende oplysninger vedrørende det nedlagte vildt, fx køn og aldersgruppe for kron- og dåvildt. Fra og med sæsonen 2012/13 blev listen af arter, som der kunne indberettes detaljer for, udvidet betydeligt, og det samme gjorde listen med supplerende oplysninger, så den foruden køn og aldersgruppe giver mulighed for at oplyse fx tidspunkt for jagten og vægt på de nedlagte dyr. Det kan ikke forventes, at jægerne registrerer alle detaljer om alt nedlagt vildt, så det er ikke alle rubrikker, der er åbne for alle vildtarter. Listen omfatter kun pattedyr. For fuglevildtets vedkommende har jægerne fortsat mulighed for at bidrage til AU's vingeundersøgelser ved at indsende vinger fra en lang række fuglearter og i denne forbindelse oplyse om relevante forhold vedrørende jagt.

Foto: Horst Arndt.

Jægerne har taget de nye muligheder til sig, idet der indkom detaljerede oplysninger om i alt 69.112 stykker vildt nedlagt i sæsonen 2012/13 (Tabel 3). Mere end halvdelen af de disse indberetninger drejede sig om råvildt.

Tabel 3. Indberetning af detaljerede oplysninger i jagtsæsonen 2012/13.

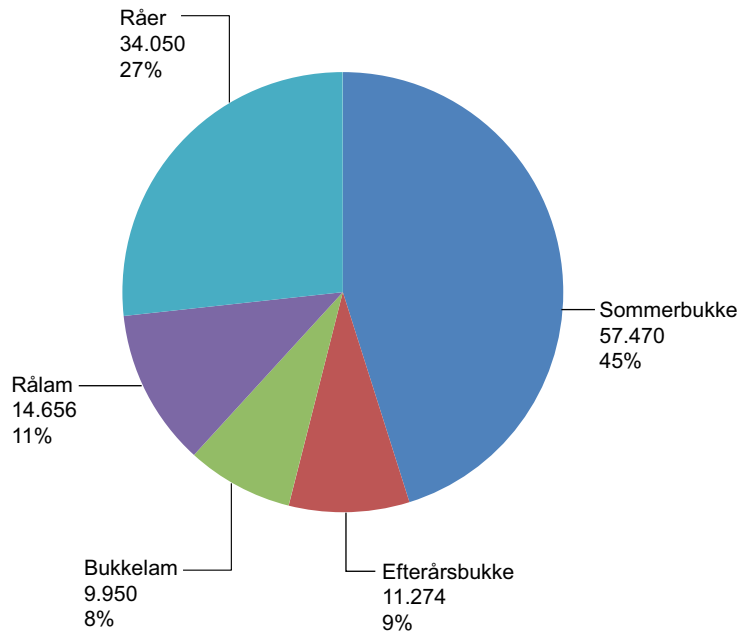
Vildtart	Total
Kronvildt	3.267
Dåvildt	1.598
Råvildt	37.693
Sika	122
Muflon	38
Vildsvin	53
Hare	13.873
Vildkanin	1.429
Bisamrotte	1
Ræv	9.582
Mårhund	34
Vaskebjørn	3
Ilder	235
Mink	600
Husmår	584
Total	69.112

Figur 1 viser køns- og aldersfordelingen blandt 32.727 rådyr, som den fremgår af de supplerende oplysninger. Forårs- og sommerjagt på råbukke er meget populært blandt danske jægere, idet denne gruppe udgør hele 45 % af det samlede jagtudbytte af råvildt. Lagt sammen med henholdsvis bukkelam

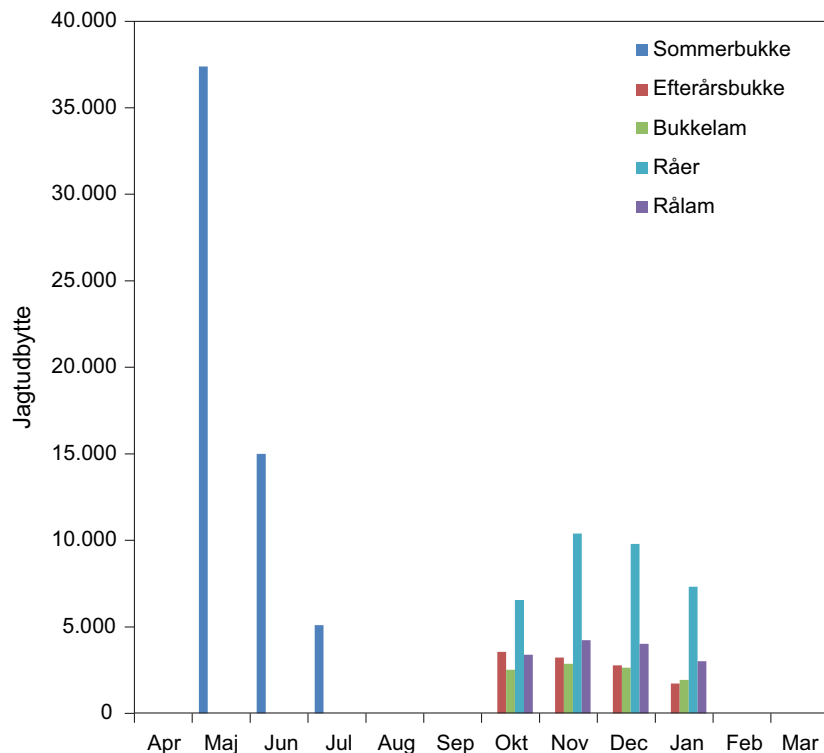
og voksne bukke, der nedlægges efterår og vinter, kommer den samlede andel af handyr i udbyttet op på 62 %, dvs. tæt på 2 ud af hver 3.

Hvis udbyttet fordeles på måneder, får man et godt indtryk af, hvor intensiv starten på bukkejagten er (Fig. 2). Udbyttet i maj, hvor der jo kun er jagttid i den sidste halvdel af måneden, er større end i de resterende halvanden måned af forårs- og sommerjagten.

Figur 1. Fordeling på køns- og aldersgrupper af jagtudbyttet af råvildt i sæsonen 2012/13. Figuren er baseret på jægerens indberetninger af tidspunkt for nedlæggelse af 32.727 stykker råvildt, og tallene er derefter brugt som grundlag for en forholdsmæssig fordeling af det totale råvildtudbytte på 127.400.

Figur 2. Tidsmæssig fordeling af jagtudbyttet i sæsonen 2012/13 af de forskellige køns- og aldersgrupper af råvildt. Figuren er baseret på jægerens indberetninger af tidspunkt for nedlæggelse af 32.727 stykker råvildt, og tallene er derefter brugt som grundlag for en forholdsmæssig fordeling af det totale råvildtudbytte på 127.400.

Ovenstående er blot et enkelt eksempel på, hvad der kan udledes af de supplerende oplysninger, som jægerne taster ind sammen med de obligatoriske indberetninger om nedlagt vildt. Fra AU's side håber vi, at endnu flere jægere vil bidrage til vores fælles vidensopbygning ved at indtaste supplerende oplysninger i videst muligt omfang. For at få så præcise oplysninger som muligt vil vi gerne opfordre til, at man som jæger enten fører en omhyggelig jagtjournal og/eller taster sine oplysninger om nedlagt vildt ind i Naturstyrelsens database så hurtigt som muligt efter hver enkelt jagt.